

CAT

VOL. 6. N° 11

UNA INTRODUCCIÓ A «CIUTAT EDUCADORA: MIRADES I PRÀCTIQUES»

Coord. **Paulo Louro**
Docent a Instituto Superior de Educação e
Ciências, Lisboa, Portugal
(paulo.louro@iseclisboa.pt)

Per què Ciutats Educadores?

En un moment en què les ciutats s'enfronten a desafiaments sense precedents, on la vida urbana és cada vegada més diversa i complexa, on la majoria de la població mundial es concentra en ciutats i on el 2 o el 3% de les terres del planeta consumeix el 60% de l'energia i produeix el 70% de les escombraries del món, hem de veure les ciutats i el paper dels governs locals com a elements fonamentals en el procés de transformació de les societats. El que alguns anomenen desenvolupament comporta riscos incommensurables en termes de recursos, conservació del patrimoni, divisions socials...

El paradigma de la ciutat educadora, inspirat en Fauré i desenvolupat des de Barcelona des de 1990, ens presenta un marc conceptual, inspirat en els 20 principis de la Carta de Ciutats Educadores, que són potencialment eines perquè els governs locals construeixen formes de convivència, trobada i sostenibilitat.

La xarxa internacional de ciutats educadores, baix els auspicis de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores (aice), reuneix gairebé 500 governs locals de diferents parts del món, compromesos amb la promoció de la qualitat de vida dels seus ciutadans, amb un enfocament particular en l'Educació com a element transversal a tota acció política en els territoris.

La governança en aquests territoris és amb tots i totes, amb els quals són aquí i allà, els més joves i els més vells, els que sempre han viscut aquí i els que van arribar ahir, els que tenen i els que no tenen una religió... sempre assumint que podem i hem de contribuir al bé comú.

Per descomptat, per aconseguir aquest objectiu, tot i que partint de principis comuns, s'utilitzen diferents estratègies i accions en relació amb diferents contextos sociopolítics.

Per això, en aquest número de kult-ur, comptem amb participacions procedents del Japó, Brasil, Espanya, Mèxic i Portugal.

Hem buscat col·laboracions que equiparen la pertinència actual del concepte, reconciliant-les amb les experiències pràctiques de les accions que consustancien el concepte.

Abans de la secció Àgora podem llegir un article de Jaqueline Moll, una experimentada investigadora brasilera, que durant molts anys ha dedicat el seu treball a la idea de ciutat educadora, tant en termes de política com de pedagogia.

Jaqueline Moll, utilitzant la imatge del trapezista, qui no sap si trobarà el trapezi en el pròxim moviment, per al món d'avui, equipara la necessitat de reinventar la ciutat en funció d'un aspecte que sembla comú als governs locals que van triar aquest enfocament governamental. La del compromís. El compromís de tots els que habiten, treballen o visiten un territori és fonamental perquè les comunitats siguin sostenibles i l'apoderament d'elles siga un dels seus aspectes fonamentals.

La secció Àgora s'obre amb un article sobre l'apoderament dins d'Educació per a Tots i Educació per al Desenvolupament Sostenible, on Kiichi Oyasu reflexiona sobre el paper dels Centres d'Aprenentatge Comunitari a Àsia.

En presentar una perspectiva històrica i discutir el paper actual dels Centres Comunitaris d'Aprenentatge (cca), l'autor estableix el pont entre aquests centres i els Objectius de Desenvolupament Sostenible, considerant la importància de la participació comunitària (dins d'un marc intersectorial i intergeneracional) i de les xarxes per a la construcció de millors societats.

Des de Mèxic, a través de Mónica Morales i Cinthia Balderas, vam rebre un relat d'una experiència, inspirada en els principis de les ciutats educadores, sobre una xarxa de dones sense violència. Una experiència amb informes en primera persona que mostra com l'empoderament i les capacitats pròpies promouen la transformació social.

Com que és un programa de prevenció basat en el col·lectiu, hi ha un exemple de com un col·lectiu que lluita i s'organitza per una causa pot millorar la vida de tots. En aquest article també emfatitzem que la «invisibilitat de les dones» (referida pels autors) canvia, complint un dels designis de la ciutat educadora que és fer que tots siguin visibles a la ciutat.

L'heterogeneïtat en les ciutats és el lema de l'article de Joana Lúcio, que, basant-se en una experiència a la ciutat de Porto, Portugal, analitza les idees del currículum explícit, implícit i reclamat de les ciutats, equiparant els significats assignats a un espai, que ha de ser de trobada, per qui projecta i per qui s'apropia d'aquest espai.

Participar en la construcció de la ciutat és el que es proposa a la ciutat de Santa Coloma de Gramenet, una experiència ricament descrita per Dafne Saldaña i els seus col·legues sobre la co-creació a l'espai públic i com, inspirada en l'obra de Lefevre tractada en un número anterior de kult-ur, els nens participen en la planificació urbana en un exercici de plena ciutadania, creant les condicions perquè aquesta planificació incloga les perspectives de tots, inclosos els més joves.

Aquesta és, de fet, una de les preocupacions de les ciutats educadores, planificar per a tots i la possibilitat que tots participen en la vida de la ciutat.

És sobre aquest aspecte on incideix l'últim article, de Diuemes Rasteiro, qui va procurar estudiar les pràctiques i polítiques dels governs locals portuguesos sobre els temes d'inclusió.

A partir de les conclusions del seu treball, verifiquem la necessitat de continuar aprofundint en el concepte de ciutat educadora i de com l'acadèmia pot ajudar als que tenen responsabilitats a nivell de polítiques públiques, perquè puguem arribar a una societat amb una millor qualitat de vida.

També en aquest número de kult-ur, a la secció Stoa, podem llegir una entrevista amb Laura Alfonso, responsable de la delegació llatinoamericana de Ciutats Educadores.

En la seua entrevista, Laura Alfonso ens informa dels passos que s'estan donant en aquesta àrea del món dins el marc d'intervenció de les ciutats educadores.

També, a la secció Biblos, podem tenir accés a la ressenya de Hope for Democracy que realitza Alexandra Aníbal, que ens fa un balanç dels pressupostos participatius, una eina important que promou la participació en el món.

M'agradaria agrair a tots els autors per l'intercanvi, les contribucions i la reflexió aportades per a la construcció de ciutats cada vegada més educadores.

Juny de 2019